

Posudek na rigorózní práci Mgr. Lucie Vysloužilové
Soukromoprávní aspekty poskytování lékařské péče

Téma rigorózní práce se kvalifikovaně a s hlubokou znalostí věnuje třem významným zásahům do fyzické integrity lidské osoby, a to interrupci, sterilizaci a asistované reprodukci. Z pohledu tématu rigorózní práce se autorka rozhodla pro užší rozbor těchto tří lékařských zákroků, když se se soukromoprávními aspekty zdravotnického práva vypořádala –snad až příliš stručně- na str. 7 an.

Výklad o interrupci uvozuje obecnými a historickými úvahami včetně přístupu filozoficko náboženského (T.Akvinský-s.13), aby následně rozebrala platnou právní úpravu i ve světle připravovaného zákona o specifických zdravotnických službách. Svůj výklad správně zařazuje i do ústavní a mezinárodní roviny (srov. její práci s Listinou základních práva a svobod, s Úmluvou o biomedicině). Nevyhýbá se žádnému citlivému problému, čtenář s velkým zájmem přijímá její poznatky a závěry (z pohledu provádění interrupcí je k nim zásadně odmítává veřejnost polská a irská, zatímco v České republice je obecně přístup k interrupcím poměrně benevolentní; proto lze hovořit i o „potratové turistice“). Teoretický rozbor platné i navrhované právní úpravy autorka zajímavě doplňuje i o přístupy soudní praxe (to platí nejen o této části rigorózní práce, nýbrž o práci jako celku); cituje ve vhodných souvislostech rozhodnutí českých soudů stejně jako rozhodnutí soudů zahraničních včetně Evropského soudu pro lidská práva.

Pojem sterilizace autorka vysvětluje odkazem na § 1 směrnice MZ ČR č. 1/1972 Sb. „jako lékařský výkon, který zabraňuje plodnosti, aniž jsou odstraněny nebo poškozeny pohlavní žlázy“. Autorka se zabývá v této části jen sterilizací žen; platnou právní úpravu hodnotí jako „velmi zastaralou a v aktuálních podmínkách nedostačující“. S jejím závěrem lze jen souhlasit. Upozorňuje na nebezpečí spočívající ve sterilizaci osob z důvodu eugenického rizika a dokládá ho konkrétním případem z USA, který následně vedl ke zpřísnění lékařského postupu. S problematikou informovaného souhlasu (který vždy důsledně rozebírá) pak souvisí i známá problematika sterilizací romských žen v České republice, kterou samozřejmě autorka nemohla nezmínit. Činí tak věcně na str. 47 an. kde čtenáři přibližuje i známý postoj (bývalého) veřejného ochránce lidských práv.

Bohužel jen v poznámce pod čarou autorka upozorňuje na jev, k němuž paradoxně dochází v české i v zahraniční právní praxi; totiž po provedené sterilizace žena přesto otěhotní; z toho ovšem vyplývá řada odpovědnostních následků. Posun judikatury, která případné žaloby na náhradu újmy dříve zamítala je nepřehlédnutelný. Čtenáře může zarazit

poznatek autorky, že při sterilizaci, tak i interrupci jde o svobodné rozhodování ženy; stanovisko muže se zcela ignoruje.

Na str. 50 autorka konstatuje, že současné podmínky právní úpravy jsou „nastaveny tak, aby lékaři pacientkám rozmlouvali sterilizace, avšak podporovali jejich rozhodnutí podstupovat interrupce“.

Důkladnému a všestrannému rozboru je věnována problematika asistované reprodukce. Autorka i na tomto místě prokazuje výtečnou orientaci, solidní přehled odborné literatury i soudní praxe. V souvislosti s pochybením zdravotnického zařízení v konkrétním případě, který autorka popisuje na str. 72 an. by mě zajímal názor autorky, zda by souhlasila s umělým oplodněním ženy po smrti manžela, který podlehl těžké nemoci, avšak ještě v dobrém zdravotním stavu uložil sperma na specializované pracoviště právě proto, aby umělé oplodnění mohlo být provedeno i po jeho smrti.

Výklad o občanskoprávní, trestně právní a disciplinární odpovědnosti posuzovanou rigorózní práci uzavírá. Dovodila by autorka některou z těchto odpovědností lékaře v případě, že chybným lékařským postupem se pacientka musela –pro záchranu svého života- podrobit operaci, v jejímž proběhu muselo dojít k nežádoucímu a k nechtěnému přerušení jejího těhotenství ? Lze uvažovat o přiznání újmy i ve vztahu k nenarozenému plodu ?

Posuzovaná rigorózní práce Mgr. Lucie Vysloužilové plně vyhovuje kritériím předepsaným pro práce rigorózní, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 30.10.2010

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.